

1867-10-31

Afsender  
J. C. Jacobsen

Modtager  
Carl Jacobsen

Type:  
Brev

Sprog:  
Dansk

Afsendersted:  
København

Modtagersted:  
Wien

Arkivplacering:  
Uden FA-nummer, æske F 3,1

Emneord:  
Industriel arkæologi,  
bryggeriindretning,  
bryggeriteknologi

### Dokumentindhold

J. C. Jacobsen er ked af, at Carl har haft ubehageligheder i Lichtensteins og er blevet smidt ud. J. C. fortæller om de nye anlægsarbejder i Københavns havn, Knippelsbro, statuen af Ørsted etc.

### Transskription

Carlsberg d 31 Oct 67

Kjære Carl!

Det gjør mig ondt af det Brev, vi modtog idag, at se, at Du har havt Ubehageligheder i Lichtenstein's Bryggeri og er bleven fordreven derfra, men jeg kan dog ikke billige den Tone, hvori Du omtaler denne Hændelse og navnlig beklager jeg, at Du ikke har vendt Blikket mod Dig selv og undersøgt om Du ikke selv har været noget ubetænksom.- Jeg maa i den Henseende minde Dig om de Raad, jeg gav Dig ifjor, da Du skulde introducere Dig i Strasbourg, ved hvilken Leilighed jeg gjorde opmærksom paa den Skinsyge, der i Almindelighed - overalt - hersker mellem Industridrivende der ere Concurrerter, navnlig naar de bor i samme By. Særligt gjorde jeg opmærksom paa, at Du let vilde blive betragtet med Mistillid, naar Du besøgte flere Bryggerier paa samme Sted og jeg paalagde Dig i saa Fald at iagttage den største Discretion og ikke at tale paa det ene Sted om hvad Du saae paa det andet.- Her hjemme hos mig

har Du ikke seet en saadan Hemmelighedsfuldhed, men - foruden at en Saadan ikke ligger i min Character og Tænkemaade - har jeg ikke behøvet den, fordi jeg vidste, at jeg var mine Concurrerter overlegne i Indsigt og Dygtighed og fordi jeg til en vis Grad endog ønskede at have en Concurrence, da det slet ikke var mig behageligt at være factisk monopoliseret. Anderledes forholder det sig derimod i en By, hvor flere staae paa lige Trin og hvor Bevarelsen og Udvidelsen af Afsætningen beroer paa smaae Nuancer i Øllets Behandling, der give det ene Bryggeri Fortrinet for det Andet. Der gjelder det for hver Enkelt om at drage Fordel af sin Flid og Tænksomhed og man kan egentlig ikke fortænke Nogen i, at han ikke vil bortkaste Frugten deraf til Concurrerter som ikke ville gjøre Gjengæld.- Jeg vil saaledes ingenlunde give f.Ex en Udsending fra Grosserer Owen paa Aldersro Adgang til at gaee i mit Byggerie fordi han ikke fortjener en saadan

aaben Imødekommen.- Men hvad Garanti har en Brygger

i Wien for, at en Fremmed som gaaer i hans Bryggeri ikke gaaer en anden Bryggers Ærinde ? Det kan derfor nok være, at Du burde havet givet dig noget mere Tid med at foretage Undersøgelser med Thermometer og Saccharometer osv, indtil Du var bleven mere bekjendt med Braumeister og Gährführer og havt Leilighed til at indgyde dem Tillid. I hvert Fald viser det Passerede, at det var uforsigtigt at foretage slige Undersøgelser paa en Tid da Vedkommende ikke vare tilstede, hvorved Du i deres Øine har paadraget dig Skin af at ville gjøre det i Smug. Havde Du havt noget mere Menneskekundskab vilde Du vistnok ogsaa kunne have forudseet Dette. Nu er Du bleven belært af Erfaring, men jeg troer dog at burde bidrage Mit til at klare dine Forestillinger for at Du ikke skal glemme den gyldne Leveregel stadigt at overveie om det, man har gjort, ikke kunde have være gjort bedre og om et Uheld, der har mødt En, ikke kunde have været undgaaet, naar man havde baaret sig fornuftigere ad.

Jeg troer at din Fremstilling af de forskjellige Cathogorier af Practikanter er meget træffende og at Du ogsaa rigtigt har opfattet den Maade hvorpaa disse 3 Classer blive betragtede af Personalet i Bryggerierne. Men deraf følger saavidt jeg skjønner, at Du, naar Du vil lære Noget, hvortil Du jo trænger, maa rette Dig saavidt muligt efter dem hvis Imødekommen Du attraaer og ikke vente eller forlange, at de skulle handle efter dit Hoved. Holder man i Wien ikke af "intelligente" Lærlinge, der gaae og kigge i Alting og "notere" hvad de have seet, nuvel! saa meld dig som "arbeidende" Praktikant - det holder Du jo selv af - og medens Du gaaer og deltager i Arbeidet, lægger Du i al Stilhed Mærke til det, der interesserer Dig taler snart med Een, snart med en Anden, helst med dem, der have Lyst til at meddele, studerer de forskjellige Personers Character og slutter deraf hvorvidt Du tør gaae hos hver af dem med dine Spørgsmaal og Forskninger

hos Dem, der gjerne ville lade deres Lys skinne, holder man sit eget Lys under en Skjeppe og spørger ganske naivt som en Uvidende; hos dem, der gjerne ville høre, fortæller man meget, men roser ikke Andres Methode formeget og taler aldrig uden stort Forbehold om hvad man har seet i samme By.- Paa denne Maade kan man efterhaanden og stykkeviis samle Alt hvad man ønsker at vide. Man

noterer Intet paa Stedet, medmindre man er vis paa, at det ikke bliver taget ilde op, men benytter den første Leilighed til at optegne det afsides.- Man spørger heller ikke om formeget paa eengang, men ligesom tilfældigviis, uden en bestemt Hensigt. - osv  
Det har været mig paafaldende, at man paa 2 Steder har gjort Humlekammeret til en Hemmelighed. Det maa dog have en Grund, men hvilken ? Har Du talt med Louis Hatt derom? Det er falden mig ind at man maaskee anvendte et eller andet Klaringsmiddel, f. Ex Karaghen-Moos og blandede det i Humlen.- Koger man Humlen i Wien som i Strasbourg i delviise Tilsætninger ? Kommer al Humlen fra Bøhmen ? fra Saaz, Auscha Leitmeritz ? Hvormange % holdt saa Urten til

Lagerøl i Lilienthal ? - Hvorlænge har man endnu gl Lageøl fra sidste Vinter ? Hvorledes fylder man Øllet paa Lagerfadene ? meget langsomt, fordelt paa mange Fade ? eller hurtigt ? hvorledes gjorde de det hos Ehrhards ?

-----  
Det fornøjer mig, at det er bedre med vor Chr. Hansen.- Det var en for mig overraskende Nyhed som Theophilus havde fortalt dig om Theatrets Nybygning. Jeg veed Intet derom og det er altsaa ikke noget af Rigsdagen vedtaget, men jeg haaber at Sagen er den, at Ministeren vil foreslaae det og saa tænker jeg nok at det gaaer igjennem, NB, med et klækkeligt Bidrag fra Communen. Jeg haaber da at Hansen har paatænkt en passende Plads i Forbindelse med Bygningen til statuer af Øhlenschläger og Holberg. Førstnævnte Statue trænger til en Bagvæg.- Der bygges meget paa Gammelholm og taalelig smukt, men intet i større Stil undtagen Banken.- Knippelsbro er endelig vedtaget - som Klapbro - og overdraget til Burmeister. Der sættes Bolværk paa Gl Holm henimod Nyhavn og denne ny Quai bliver vel færdig næste Aar. Ogsaa mellem Knippelsbro og Langebro arbeides der rask paa den nye Quai.- Det lader nu til Jerichau vil tage for Alvor fat paa Ørsteds Monument, med nogle smaae Forandringer

Hans Kone, som besøgte mig igaar, stillede i Udsigt, at Modellen til det Hele skulde være færdig næste Efteraar. Jeg vil haabe det og skal drive paa, det bedste jeg kan.- Prof Nielsens Buste er nu færdig i Marmor og meget smuk. Jeg har endnu ikke talt med Rector og veed derfor ikke om Universitetet vil have den. Baade Nielsen og hans

Familie vare overordentlig tilfredse over deres Modtagelse og Ophold i Norge. Han blev ogsaa meget stærkt feteret og han har virkelig stor Fortjeneste af at have brudt Isen og gjort Begyndelsen til et nærmere Samqvem mellem Nordens Universiteter og det paa en eclatant Maade.- Hvo skulde for nogle Aar siden have troet at han skulde blive Propagandist for den nordiske Eenhedstanke? ikke i Ord men i Gjerning-. Jeg troer at hans Omgang med

mig har nogen Deel deri.- Jeg var fornylig atter i Selskab med Goldschmidt hos Fr. Djørups og han kørte med os hjem til hans Bopæl paa Vesterbro. Det havde jeg for nogle Aar siden heller ikke troet muligt; men nu er han ogsaa i politisk Henseende Heelt forandret. Jeg havde lyst til at tale med ham om hans "Skavank", men fulgte den Regel, han selv sagde at han følger: ikke at kritisere mundtligt og jeg havde jo Adskilligt at udsætte. Han er meget interessant at tale med, men mere pikant end grundig. Hans Forestilling om "Forsoning af Tro og Viden" forekom mig især temmelig uklare.-

-----

Din Moder har i disse Dage havt meget travlt, da hun skulde skifte Huusjomfru idag og har derfor ikke kunnet skrive dennegang. Hun beder mig hilse Dig.- Fra Boje, som nylig reiste har hun vel hilst Dig.- Mon han træffer Pio Nono eller Garibaldi i Rom. Jeg haaber den Første. Lev vel ! Din Jacobsen  
d. 1 novbr.

P.S: Franskmændene ere i Rom, altsaa faar Boje dog Paven at see i "Function"

C.M.

[illegible]



[illegible]

i Wien for, at en Samfund kan gaaes: Jant  
langgaaes ick gaaes en anden Lygges Strid?  
Det kan doges udt naar, at di kunde for  
giat dig noget naar Eid and at fæstlige  
Kundfælses und Egnander af Sælsameres  
ofn, indet di var klædt naar heljant und  
berømmelse af Gæstfrihed af Jant Læstet li  
at indgjed den Eilid. I Jant Sæd nifer  
det fæstende, at det var isærlykt at fæstlige  
stejs Kundfælses gaa en Eid da Hæstamund  
ick naar Sæstet, Jant di: Ient Hæst for  
gaadret dig Hæst af at melle gjæs det: Hæst  
Jant di Jant noget naar Hæstfæstet  
milde di melle af Hæst Jant fæstet Hæst  
Hæst at di klædt belant af fæstet, naar jæg  
kæst dag at kunde bidrage mit li at klædt  
diens Hæstfælses for at di ick Hæst glæst  
den gjæst Hæstfæst Hæst at anmæst an Hæst,  
naar Jant gjæt, ick Hæst, Jant naar gjæt bedre  
af an at Hæst, Ient Jant mæst for, ick Hæst  
Jant mæst indgæt, naar naar Jant hæst  
sig fæstfælses at.



Jeg tænker at din Indstilling af de for  
Kallige Læggende af praktiske og so  
meget træffende og at du ogsaa rigtig har  
afsat den Maade Jaager den 3. Maaned  
blinde betagelse af profenalit i Kjøbenhavn  
Men dog følger saavidt jeg Gyden, at du  
maaske vil have noget, saavidt du jo tænker  
maaske vil du saavidt mest efter den Jern  
Kendelse som du altsaa og ikke saaledes  
eller forsaar, at de Kille Jænder efter den  
Jænder. Jænder men i Wien den af "intelli  
gent" Læggende, der gaar og ligger i Alting  
og "naturs" Jænder de Jænder Jænder, men al! Jænder  
med den Jænder "naturs" Jænder Jænder - Al  
Jænder den jo Jænder af - og med den Jænder  
og Jænder i Alting, ligger den i Al  
Kille Jænder, det al, der indersiden den  
Jænder Jænder med den, Jænder med en Anden,  
Jænder med den, der Jænder Lige det at indvile,  
Jænder den Jænder Jænder Jænder  
og Jænder dog Jænder den Jænder Jænder  
Jænder af den med den Jænder og Jænder.



31/10 67  
 Jøse du, der gjerer nillt lade dem Lys Rime,  
 Jæder man sit eget Lys under en Kippe og  
 Jæder gaude uaint sam en Umidre; Jøse  
 du, der gjerer nillt Jæde, fastholder man meget,  
 men rofer ihk Andre. Mithode foruget og  
 lader aldrig uden fast Læsefald om Jæde men  
 Jøse sit i Jæde Lys. - Jøse duer Maad der  
 man efterseender og Jøse Maad Jæde. All Jæde  
 man ainder at nede. Man uolens Tædet paa  
 Maad, meduinder man so nede paa, at det ikke bliu  
 boget ildt op, men beuget der første Læst  
 sit at og luges det offidet. - Man Jæde Jæde  
 ihk om foruget paa sangang, men ligsom sit  
 faldiguit, uden en bestemt Jæst. - om.  
 At Jøse nede mig paa faldet, at man paa 2 Maad  
 Jøse Jæde Jæde Maad sit en Jæstlig sit.  
 det man Jøse Jæde en Grund, man Jæst?  
 Jøse du lade med Læst Maad Jæde? At det  
 so faldet mig ind at man maader anuende at  
 ildt andet Maadig uide, f. f. Læst. Maad  
 og Maad det i Jæde. - Læst man Jæde  
 i Wien Jæde i Maad; Jæde Læst?  
 Jæde at Jæde Jæde Jæde? Jøse Jæde, Jæde  
 Læst? - Jæde Jæde Jæde Jæde Jæde

Lagssæl : Lileuufst. ? - Jænkungs for man  
anden af Lagssæl for sidste Hæitens ? - Jænkede  
fuldes man flilet for Lagssælden ? meget lang,  
samt, & sundt for mange Lede ? eller Jænkst ?  
Jænkede gjæst de de for Etkhardt ?

Det foruænt mig, at det er bedre end naar  
Chr Hansen. - Det var en for mig anseet  
Hjælp for Theophilus Jænk fastelt sig en Jænk  
Hjælpning. Jeg med Tulet drøm af det er allfor  
ikke noget af Ligeledes Hætket, men jeg Jænk  
at Jænk er den, at Ministeren mit forstaa  
at af for Lænk jeg ved at det gaar igjennem,  
at, end at Hætket Lænk for Lænkmen,  
Jeg Jænk de at Hansen for Jænk en Jænk  
Jænk : Lænkstet end Lænkstet de Hætket  
af Hætkstet og Hætket. Lænkstet Hætk  
Lænkstet de en Lænkstet. - Det Lænkstet meget  
for Jænkstet og Lænkstet Jænkstet, men ikke  
: Hænkstet Lænkstet Lænkstet. - Lænkstet  
er endelig Lænkstet - for Lænkstet - og anse,  
Lænkstet de Lænkstet. Det Lænkstet Lænkstet  
for H. Jænkstet Lænkstet og Lænkstet



Quai bleins nel fandi; nash Cas. Agfa  
mellan Luggelstero og Luggelstero arbaids der  
nash par der og Quai. - At lader en til  
Jorihan mit lags for Alnas sat par Posteds  
Mannimint, mit nash fura Luggelstero.  
Jans Luns, sam besagte mig ygas, Pilledt:  
Liffet, at Modellen til et jeta Ratt man fandi  
nash fura. Jy mit Laabe til og sat dinn  
yga, til kette jy Luns. - Prof. Nielsen kette  
at en fandi: Mannimint og nash fura. Jy  
for nash til kette nash Luggelstero og nash fura  
til en Mannimint mit Luns der. - Lader  
Nielsen og Jans Lunnis man Mannimint til fandi  
nash der Mannimint og Pilledt: Norge. Jans  
Luns og Jans nash fandi fandi og Jans Luns  
nash fandi Jans Lunnis af at Jans Lunnis Luns  
og Jans Lunnis til et Mannimint Lunnis  
mellan Mannimint Mannimint og at Jans Luns  
nash fandi. - Jans Lunnis fandi Cas  
fandi Jans Lunnis at Jans Lunnis fandi  
for en Mannimint fandi. - til: End en:  
Jans Lunnis. Jy Luns at Jans Lunnis nash



mig som nogen del deri. - Jeg saa for-  
 sigelig alles: Beret og Galdemitt for  
 Fr. Ojersens og som Gæster med <sup>sin</sup> det som  
 beagel paa Holsten. At sandt jeg saa nogle  
 Aar siden heller ikke troet muligt; men nu er  
 som ogsaa: politisk fjernt og fjernt forandret.  
 Jeg sandt Lyst til at tale med som en sand  
 "Konsent", men fulgte den Regel, som selv  
 sagde at som følge: ikke at erklære uimodstændig  
 og jeg sandt jo Adskilligt at udtale. Men er  
 meget interessant at tale med, men mere  
 sjælet end grundig. Som Læsestillingen om  
 "Læsestilling af Eros og Hvidt" forstaa mig ifor-  
 læmmelig udtale. -  
 Din Møder som: det der som meget brakt,  
 da som fjernt Riste fjernt i dag og som  
 derfor ikke fjernt fjernt fjernt. Men beder  
 mig at fjernt sig. Som Bage, som sigelig mig  
 som som med fjernt sig. - Men som brakt Pio  
 Kano eller Garibaldi: som? Jeg saaber  
 den Læse. Som med!  
 Din Jacoben

J.C. Jacobsen om: Rens, alle som Bage sig som at fjernt: "Læsestilling"

21. Marts.